Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.30.2025
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie nr 37-920 Pani Senatorki Magdaleny Kochan, w sprawie problemów z przyjęciem dzieci z UE do polskich rodzin zastępczych, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Informuję, że w ostatnim czasie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wpłynęło jedno zgłoszenie w sprawie wątpliwości interpretacyjnych i praktycznych odnośnie stosowania art. 35a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej[1]. Obowiązujące przepisy prawa w tym zakresie szczegółowo przeanalizowano w resorcie rodziny. Problematyka ta nie była uprzednio szerzej sygnalizowana w kontekście umieszczania dzieci z innych krajów Unii Europejskiej w polskich rodzinach zastępczych.

Informuję, że obecnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie planuje się podjęcia działań legislacyjnych mających na celu nowelizację art. 35a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 82 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę[2] (dalej rozporządzenie Rady (UE) 2019/1111 lub rozporządzenie Bruksela II ter), jeżeli sąd lub właściwy organ rozważa umieszczenie dziecka w innym państwie członkowskim, dzieje się to po uzyskaniu zgody właściwego organu w tym państwie. W tym celu organ centralny rozważającego umieszczenie dziecka za granicą państwa członkowskiego, przekazuje do organu centralnego państwa członkowskiego, w którym dziecko ma zostać umieszczone, wniosek o wyrażenie na to zgody, obejmujący sprawozdanie na temat dziecka wraz z podaniem powodów, dla których proponuje się umieszczenie lub objęcie go opieką, a także informacje o rozważanych środkach finansowania i wszelkie inne informacje, które uzna za istotne, takie jak przewidywany czas trwania umieszczenia.

Przepisy regulujące procedurę konsultacji w tym zakresie wprowadzono do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i ustawy kodeks postępowania cywilnego[3].

Stosownie do art. 35a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku możliwości umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego przewidzianego w przepisach umów dwustronnych, Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci,

[1] Dz.U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.
[2] Dz.U.UE.L.2019.178.1.
[3] Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 z późn.zm.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

sporządzonej w Hadze dnia 19 października 1996 r.[4] (dalej: „Konwencja haska") lub rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111, o której mowa w jego przepisach, zgody na takie umieszczenie udziela sąd opiekuńczy, po ustaleniu, że odpowiada to dobru dziecka oraz że dziecko posiada istotne związki z Rzecząpospolitą Polską albo jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 82 ust. 5 rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 umieszczenie, o którym mowa w ust. 1, zostaje wyłącznie zarządzone lub zorganizowane przez kierujące wniosek państwo członkowskie po tym, jak właściwy organ państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, wyrazi zgodę na takie umieszczenie. Do procedury w sprawie uzyskania zgody stosuje się przepisy prawa krajowego państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, o czym stanowi przepis art. 82 ust. 7 rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111. W świetle ostatniego z przywołanych przepisów każde państwo członkowskie ma prawo do samodzielnego ustalania przesłanek warunkujących wydanie zgody przez sąd. Małoletni obywatel innego państwa członkowskiego może być umieszczony w polskiej pieczy zastępczej wyłącznie na podstawie przywołanych przepisów i wyłącznie na mocy postanowienia polskiego sądu wyrażającego na to zgodę. To sąd jest podmiotem decydującym w sprawie umieszczenia dzieci w polskiej pieczy zastępczej.

W ocenie Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zmiana obowiązującego przepisu poprzez usunięcie przesłanek dotyczących obywatelstwa dziecka lub jego istotnych związków z Rzecząpospolitą Polską nie znajduje uzasadnienia z perspektywy dobra dziecka, które nie powinno być umieszczane w pieczy zastępczej za granicą, jeżeli nie posiada obywatelstwa danego państwa ani nie łączą go z nim istotne więzi rodzinne, osobiste, językowe czy kulturowe.

Ponadto, choć rozporządzenie Bruksela II ter reguluje transgraniczne umieszczanie dzieci, nie daje ono podstaw do pomijania przepisów prawa krajowego. Zakłada natomiast poszanowanie porządków prawnych państw członkowskich, przyjmując obywatelstwo i więzi z danym państwem jako istotne kryteria oceny w sprawie.

Obowiązujące przepisy krajowe w przedmiotowym zakresie są spójne z międzynarodowymi konwencjami i rozporządzeniami Unii Europejskiej, dotyczącymi odpowiedzialności rodzicielskiej i ochrony dzieci, w tym Konwencją haską oraz rozporządzeniem Rady (UE) 2019/1111. Wymaga również podkreślenia, że punkt 3 preambuły rozporządzenia Bruksela II ter stanowi o poszanowaniu różnych systemów i tradycji prawnych państw członkowskich. Ponadto, sami autorzy rozporządzenia posługują się pojęciem „obywatelstwa" oraz „istotnego związku dziecka z państwem członkowskim", rozumianego w ten m.in. sposób, że co najmniej jedno z rodziców dziecka ma zwykły pobyt w danym państwie, państwo to jest miejscem poprzedniego zwykłego pobytu dziecka albo dziecko jest obywatelem tego państwa członkowskiego (art. 10 ust. 1 lit. a rozporządzenia, art. 12 ust. 4 lit a-e rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111).

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Katarzyna Nowakowska
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

[4] Dz.U. z 2010 r.nr 172, poz. 1158